

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 11 Ιανουαρίου 2025
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

Nostri, postquam pila in hostes misērunt, gladiis rem gerunt. Repente post tergum equitātus cernitur; cohorts appropinquant; hostes terga vertunt ac fugiunt; eis equites occurrunt. Fit magna caedes. Sedulius, dux et princeps Lemovicum, occiditur; **dux Arvernōrum vivus in fugā comprehenditur; signa militaria LXXIII (septuaginta quattuor) ad Caesarem referuntur; magnus numerus hostium capitur atque interficitur; reliqui ex fugā in civitātes discēdunt.** Postero die ad Caesarem legāti mittuntur. Caesar iubet arma tradi ac principes prodūci. Ipse pro castris consēdit; eo duces producuntur. Vercingetorix deditur, arma proiciuntur.

C. Plinius Marcellīno suo salūtem.

Tristissimus haec tibi scribo: Fundāni nostri filia minor mortua est. Eā puellā nihil umquam festivius, nihil amabilius nec longiōre vitā dignius vidi. **Nondum annos XIII impleverat, et iam illi anīlis prudentia, matronālis gravitas erat et tamen suavitas puellāris. Ut illa patris cervicibus inhaerēbat! ut nos amīcos paternos et amanter et modeste complectebātur!** ut nutrīces, ut paedagōgos, ut praeceptōres diligēbat! quam studiōse, quam intellegenter lectitābat! ut parce ludēbat! Quā illa patientiā, quā etiam constantiā novissimam valetudinem tulit!

Aesōpi nostri Licinus servus tibi notus Rōmā Athēnas fūgit. Is Athēnis apud Patrōnem Epicurēum paucos menses pro libero fuit, inde in Asiam abiit. Postea Plato quidam Sardiānus, cum eum fugitīvum esse ex Aesōpi litteris cognovisset, hominem comprehendit

et in custōdiam Ephesi tradidit. **Tu hominem investīga, quaeso, summāque diligentīā vel Rōmam mitte vel Epheso rediens tecum dedūc. Noli spectāre quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolōre Aesōpus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitīvi.**

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα χωρία που είναι γραμμένα με έντονη γραφή.

Μονάδες 20

B1. α. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση σε κάθε ερώτηση και να τη μεταφέρετε στο τετράδιό σας γράφοντας τον αριθμό της ερώτησης και δίπλα το γράμμα της απάντησης.

1. Ποια περίοδος της ρωμαϊκής λογοτεχνίας ορίζεται ως «μετακλασική»;
 - α. ως τα μέσα του 3^{ου} αι.
 - β. ως το 100 π.Χ.
 - γ. ως το θάνατο του Αυγούστου (14 μ.Χ.)
 - δ. ως τον 6ο αι. μ.Χ.
2. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά ΔΕΝ σχετίζεται με τη λατινική γλώσσα;
 - α. Στιβαρότητα
 - β. Λογική οργάνωση
 - γ. Ανάμειξη διαφορετικών γλωσσών
 - δ. Λιτότητα και σαφήνεια
3. Σε ποιον ανήκει η ρήση: «Η Ελλάδα, ενώ κατακτήθηκε, κατέκτησε τον άγριο νικητή και εισήγαγε τις τέχνες στο αγροτικό Λάτιο»;
 - α. Βεργίλιο
 - β. Κικέρωνα
 - γ. Οράτιο
 - δ. Λουκρήτιο
4. Ποιος από τους παρακάτω ήταν γνωστός για τις ρητορικές του ικανότητες και έγραψε πάνω από 100 λόγους;
 - α. Βαλέριος Κάτουλλος
 - β. Μάρκος Τύλλιος Κικέρων
 - γ. Ιούλιος Καίσαρας
 - δ. Κορνήλιος Νέπως
5. Δίχως την αττική τραγωδία δε θα υπήρχε;
 - α. ο Πλάτος
 - β. ο Σενέκας
 - γ. ο Οράτιος
 - δ. ο Βεργίλιος

Μονάδες 5

B1. β. Να αντιστοιχίσετε κάθε συγγραφέα της **Στήλης Α** με το χαρακτηριστικό που του έχει αποδοθεί στη **Στήλη Β** (δύο στοιχεία της **Στήλης Β** περισσεύουν).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Βάρρων 2. Σαλλούστιος Κρίσπος 3. Οράτιος 4. Οβίδιος 5. Λουκρήτιος	α. ο πρώτος στη ρωμαϊκή ιστορία β. ο πιο καθαρός και κομψός από τους ελεγειακούς ποιητές γ. ο επαναστάτης υλιστής δ. ο εθνικός ποιητής των Ρωμαίων ε. ο καλύτερος γνώστης της λατινικής γλώσσας στ. ο άριστος τολμητής των λέξεων ζ. ο πιο πνευματώδης και ελευθερόστομος από τους ελεγειακούς ποιητές

Μονάδες 5

B2. α. Να αντιστοιχίσετε κάθε λέξη της **Στήλης Α** με την αντίστοιχη λέξη της **Στήλης Β** με την οποία σχετίζεται ετυμολογικά (δύο στοιχεία της **Στήλης Β** περισσεύουν).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. consēdit	α. κούρσα
2. miserunt	β. μοντελισμός
3. modeste	γ. έδρα
4. occurrunt	δ. κομισάριος
5. minor	ε. μίζερια
	στ. μνημείο
	ζ. μίνι

Μονάδες 5

B2. β. Να εντοπίσετε με ποιες λέξεις των κειμένων έχουν ετυμολογική συγγένεια οι παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: **κομπλεξικός, φεστιβάλ, μητριαρχία, βιταμίνη, αναπόφευκτος.**

Μονάδες 5

Γ1. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

gladiis:	τη γενική ενικού αριθμού
equitātus:	την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
caedes:	την αιτιατική πληθυντικού αριθμού
arma:	τη δοτική στον αριθμό που βρίσκεται

patris: τη γενική πληθυντικού αριθμού
Patronem: την κλητική ενικού αριθμού

Μονάδες 6

Γ1. β. Να εντοπίσετε τα ουδέτερα ουσιαστικά στο παρακάτω απόσπασμα και να τα μεταφέρετε στην ίδια πτώση στον άλλο αριθμό:
«**Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi**».

Μονάδες 3

Γ1. γ. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

magna: τον θετικό βαθμό του αντίστοιχου επιρρήματος
suo: τον ίδιο τύπο στο β' πρόσωπο
novissimam: την ίδια πτώση στον συγκριτικό βαθμό
quidam: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
summā(que): τον δεύτερο τύπο στον ίδιο βαθμό
rediens: την αφαιρετική ενικού αριθμού

Μονάδες 6

Γ2. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενο):

cernitur: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου
appropinquant: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
deditur: το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ενεργητική φωνή
inhaerēbat: το απαρέμφατο μέλλοντα στη φωνή που βρίσκεται
diligēbat: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή
tulit: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
mitte: την αφαιρετική του σουπίου
rediens: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα
sit: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα
est adfectus: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στη φωνή που βρίσκεται
possit: τον ίδιο τύπο στον παρατατικό

Μονάδες 11

Γ2. β. Να εντοπίσετε τα αποθετικά ρήματα του παρακάτω αποσπάσματος και να γράψετε τις μετοχές που δανείζεται το καθένα από την ενεργητική φωνή στην ονομαστική πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος.

«**Fundāni nostri filia minor mortua est. Eā puellā nihil umquam festivius, nihil amabilius nec longiōre vitā dignius vidi. [...] ut nos amīcos paternos et amanter et modeste complectebātur!**

Μονάδες 4

Δ1. α. propter scelus: να αναγνωρίσετε τη συντακτική λειτουργία του εμπρόθετου επιρρηματικού προσδιορισμού (**1 μονάδα**) και να τον αποδώσετε με ισοδύναμο τρόπο χρησιμοποιώντας την πρόθεση **de**, ώστε να δηλώνει την ίδια επιρρηματική λειτουργία (**1 μονάδα**).

Μονάδες 2

Δ1. β. quam recuperatio: να αναγνωρίσετε συντακτικά τον όρο (**1 μονάδα**) και να τον αποδώσετε με τον άλλο τρόπο (**1 μονάδα**).

Μονάδες 2

Δ1. γ. Να αντιστοιχίσετε τους εμπρόθετους επιρρηματικούς προσδιορισμούς στη **Στήλη Α** με τη συντακτική λειτουργία τους στη **Στήλη Β**. Ένα στοιχείο της **Στήλης Β** περισσεύει.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. in fugā	α. εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου (κίνηση / κατεύθυνση)
2. in civitates	β. εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου
3. pro castris	γ. εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου (απομάκρυνση)
	δ. εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου (στάση)

Μονάδες 3

Δ1. δ. Tristissimus haec tibi scribo: Fundāni nostri filia minor mortua est: να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των όρων που βρίσκονται σε **ονομαστική πτώση**. (Στην απάντησή σας να αναφερθείτε μόνο σε τύπους είναι γραμμένοι, όχι σε τυχόν εννοούμενους τύπους)

Μονάδες 3

Δ1. ε. Nostri, postquam pila in hostes miserunt, gladiis rem gerunt: να αναγνωρίσετε το είδος (**1 μονάδα**), τη συντακτική λειτουργία (**1 μονάδα**) και την εκφορά (**1 μονάδα**) της δευτερεύουσας πρότασης. Στη συνέχεια να αντικαταστήσετε τον σύνδεσμο **postquam** με τον **ιστορικό-διηγηματικό cum** επιφέροντας τις απαραίτητες αλλαγές και στη δευτερεύουσα αλλά και στην κύρια πρόταση ώστε να δηλώνει την ίδια χρονική βαθμίδα (**2 μονάδες**).

Μονάδες 5

Δ2. α. **Postero die ad Caesarem legati mittuntur:** να αναλύσετε τον ομοίωτο επιθετικό προσδιορισμό σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

Μονάδες 3

Δ2. β. **Postea Plato quidam Sardiānus hominem comprehendit:** να μετατρέψετε την σύνταξη από ενεργητική σε παθητική.

Μονάδες 5

Δ2. γ. **Fit magna caedes:** να μετατρέψετε τη σύνταξη της πρότασης σε απαρεμφατική με εξάρτηση από τη φράση **Caesar tradit...**

Μονάδες 3

Δ2. δ. **Noli spectāre:** να αποδώσετε την απαγόρευση με τον άλλο τρόπο.

Μονάδες 2

Δ2. ε. **Caesar iubet arma tradi:** να αντικαταστήσετε το παθητικό απαρέμφο με ενεργητικό επιφέροντας τις απαραίτητες αλλαγές στη σύνταξη της πρότασης. Ως εννοούμενο ποιητικό αίτιο του απαρεμφο να θεωρήσετε το **a Gallis.**

Μονάδες 2